Zbigniew Maj

**KONCEPCJE REFORMY POLICJI W PROGRAMACH
WYBORCZYCH PRAWA I SPRAWIEDLIWOŚCI
W LATACH 2005–2015**

Partie polityczne w kampaniach wyborczych chcąc pozyskać wyborców muszą zaprezentować coś, co skłoni ich do oddania głosu. Zazwyczaj jest to fragment bądź uproszczony program polityczny w postaci programu wyborczego. Tak też było w kampanii wyborczej w 2005 r., w której faworytem było Prawo i Sprawiedliwość. Ugrupowanie powstało 29 maja 2001 r. Jego podstawowym hasłem wyborczym była naprawa państwa i zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom. Przez pojęcie bezpieczeństwa wewnętrznego rozumie się rodzaj bezpieczeństwa odnoszący się do zagrożeń i przeciwdziałań wobec nich występujących wewnątrz państwa – bezpieczeństwo narodowe (państwa) to stan niezagrożonego spokoju, wyrażony poprzez potrzebę istnienia, przetrwania, pewności, stabilności, tożsamości, niezależności, ochrony poziomu życia i jakości życia¹. Ta definicja jest podstawą do rozważań w poniższym artykule.

Każde ugrupowanie polityczne dążące do zdobycia władzy koncentruje się na sposobie dotarcia do jak największej rzeszy wyborców. Wykorzystuje w tym celu wszystkie możliwe kanały komunikacji – prasę, telewizję, wiece wyborcze, portale społecznościowe. Swoje zapowiedzi zmian, reform i dążenia do realizacji wizji państwa gromadzi i publikuje w formie programu politycznego. Dominik Szczepański określa mianem programu politycznego – zespół funkcjonalnie oraz pragmatycznie powiązanych celów, idei, kierunków działania i potencjalnych zamierzeń partii oraz ruchów politycznych, w tym także organów władzy i administracji rządowej, grup i jednostek politycznych dą-

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezpiecze%C5%84stwo_narodowe [dostęp: 18.06.2019].

żących do zdobycia i utrzymania władz państwowej bądź też wywierania na nią wpływu².

Głównymi założycielami partii Prawo i Sprawiedliwość byli Lech i Jarosław Kaczyńscy. Elementem, który miał doprowadzić do sukcesu politycznego, była wówczas popularność Lecha Kaczyńskiego, jako ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego. PiS w swoim manifestie politycznym ogłosił między innymi walkę z przestępczością. Cel ten miał zostać osiągnięty w wielu płaszczyznach – poprzez zmiany w przepisach Kodeksu karnego oraz poprzez usprawnienie funkcjonowania prokuratury i sądownictwa. Założono także konieczność zreformowania służb mundurowych, w szczególności Policji.

Bezpieczeństwo wewnętrzne jest jednym z kluczowych aspektów funkcjonowania państwa. Policja natomiast – w obecnym systemie prawnym jednym z najważniejszych organów odpowiedzialnych za realizację polityki bezpieczeństwa w państwie. Katalog głównych zadań nałożonych na Policję został ujęty w ustawie o Policji³. Najważniejszym jej zadaniem jest ochrona życia i zdrowia obywateli. Ochrona ich mienia, a w następnej kolejności ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, zapobieganie, wykrywanie i ściganie sprawców przestępstw. Pojęcie bezpieczeństwa cały czas ewoluuje, struktury społeczeństwa się zmieniają, pojawiają się nowe zagrożenia. Rządzący winni więc reagować na zaistniałą sytuację i dokonywać niezbędnych zmian, reform służb, instytucji zajmujących się zapewnieniem obywatelom bezpieczeństwa.

Na potrzeby artykułu dokonana zostanie analiza koncepcji modyfikacji, mających usprawnić Policję, proponowanych w poszczególnych programach politycznych Prawa i Sprawiedliwości. Celem należytego usystematyzowania, propozycje zostaną opisane w poszczególnych obszarach zmian organizacyjno-kadrowych i prawnych.

Obszar zmian organizacyjno-kadrowych

W programie politycznym „IV Rzeczpospolita Sprawiedliwość dla Wszystkich” z 2005 r., kierownictwo Prawa i Sprawiedliwości, diagnozując stan państwa polskiego doszło do wniosku, że niezbędne jest wprowadzenie wielu zmian, mających na celu przebudowanie państwa polskiego. Przywiązując szczególną wagę do bezpieczeństwa publicznego zaproponowano szereg

² J. Marszałek-Kawa, D. Plecka, *Leksykon wiedzy politologicznej*, Toruń 2018, s. 347.

³ Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., Dz.U. 1990, nr 30, poz. 179.

rozwiązań mających usprawnić funkcjonowanie Policji. Nadrzędnym celem, jaki został określony, było urealnienie cywilnego nadzoru nad Policją. Idea proponowanych zmian miała odbyć się poprzez wzmocnienie roli ministra odpowiedzialnego za sprawy wewnętrzne oraz wojewodów, którzy mieli zostać wyposażeni w narzędzia dyscyplinujące i kontrolujące sprawność działania i skuteczność Policji. Kolejnym postulatem było zreformowanie Komendy Głównej Policji. Zaproponowano, że Komenda Główna Policji winna posiadać strukturę typu sztabowego, która miałaby obsługiwać działalność Komendanta Głównego Policji, by ten mógł sprawnie kierować Policją. Innym wnioskiem prezentowanym w programie było dążenie do podniesienia dyscypliny służbowej i odbudowanie etosu służby. Zapowiadana była walka z lekceważącym podejściem do obowiązków służbowych bądź brakiem reakcji na popełniane przestępstwa i wykroczenia. Innowacyjną propozycją było zaangażowanie firm ochroniarskich poprzez zobligowanie ich do przekazywania informacji oraz współdziałania z Policją. Dostrzeżono kierunek wzmocnienia współpracy ze Strażą Miejską, podając za przykład pozytywne efekty tej synergii za czasów prezydentury Lecha Kaczyńskiego w Warszawie⁴.

Program polityczny w 2007 r. „Dbamy o Polskę. Dbamy o Polaków”, który powstał przed przyspieszonymi wyborami był skoncentrowany na pokazaniu pozytywnych efektów rządów 2005–2007 oraz na kontynuacji działań w obszarze organizacyjnym funkcjonowania Policji i rozwijaniu współpracy pomiędzy Policją i lokalnymi społecznościami⁵.

Program wyborczy „Nowoczesna Solidarna Bezpieczna Polska” z 2009 r., nawiązywał do potrzeby przeprowadzenia głębokich zmian organizacyjnych w Policji⁶. Wrócił postulat z 2005 r. mówiący o wzmocnieniu nadzoru nad Policją przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Miał on zostać wyposażony w narzędzia uprawniające do dostępu do dokumentów i informacji gromadzonych w trakcie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych. Silniejszy miał być również nadzór nad Policją na poziomie województwa. Wojewoda, poprzez wzmocnione Wydziały Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Zarządzania Kryzysowego i Ratownictwa, miał sprawować skuteczny nadzór. Proponowano reorganizację Komendy Główn-

⁴ <https://piotrabinet.pl/pdf/programpis2005.pdf> [dostęp: 18.06.2019].

⁵ http://old.pis.org.pl/bip/download.php?f=program_pis_2007.pdf [dostęp: 18.06.2019].

⁶ http://old.pis.org.pl/download.php?g=mmedia&f=program_pis_2009.pdf [dostęp: 18.06.2019].

nej Policji, która miała pełnić rolę sztabu Komendanta Głównego. Zadania z obszaru planowania i kierowania strategicznego miały zostać przekazane do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji celem wzmocnienia jego roli. Podtrzymana została także deklaracja podniesienia wymagań w zakresie odpowiedzialności i dyscypliny służbowej.

Program polityczny Prawa i Sprawiedliwości z 2011 r., zatytułowany „Nowoczesna Solidarna Bezpieczna Polska” pomimo tej samej nazwy jak w 2009 r. zawierał inne propozycje⁷. Prawo i Sprawiedliwość oceniając negatywnie proces decentralizacji podkreślało kierunek wzmocnienia nadzoru cywilnego. Proces ten miał zostać zrealizowany poprzez wprowadzenie i pogłębienie bezpośrednio kontroli funkcjonowania Komendanta Głównego i podległych mu struktur. Głównym działaniem zaś było przyporządkowanie Ministrowi Biura Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji oraz rozszerzenie jego kompetencji na wszystkie służby mundurowe. Ponadto urzeczywistnienie nadzoru miało nastąpić poprzez nadanie ministrowi uprawnień do wglądu do wszystkich dokumentów spraw prowadzonych w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych. Postulat prowadzenia efektywnej koordynacji formacji mundurowych, instytucji cywilnych oraz służb specjalnych miał zapewnić oczekiwany poziom efektywności działań w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. Tę funkcję miał spełniać koordynator służb specjalnych, poprzez ścisłą współpracę z ministrem odpowiedzialnym za sprawy wewnętrzne. Kolejnym działaniem wzmocnienia nadzoru cywilnego było zalecenie, by wojewoda posiadał większy wpływ na obsadzenie stanowiska Komendanta Wojewódzkiego. Wojewoda zaś miał otrzymać rozszerzone uprawnienia kontrolne nad Policją poprzez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w urzędzie wojewódzkim. Ponadto pojawiła się kategoryczna opinia o powstrzymaniu procesu likwidacji posterunków i komisariatów Policji.

W 2014 r. Prawo i Sprawiedliwość opublikowało program polityczny „Zdrowie, Praca, Rodzina”⁸. Dokument rozszerzył katalog zmian organizacyjnych mających wpływ na funkcjonowanie Policji. Kluczową zmianą, jaką zaproponowano, to połączenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Administracji i Cyfryzacji w jedno ministerstwo pod nazwą Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Celem tej zmiany było uniknięcie dualizmu władzy w sytuacjach kryzysowych. Minister Spraw Wewnętrznych i Admini-

⁷ Ibidem.

⁸ <http://pis.org.pl/dokumenty>, Program PIS 2014 [dostęp: 18.06.2019].

stracji wyposażony w odpowiednie narzędzia miał sprawować realny, pełny nadzór nad służbami mundurowymi. Rozważane było przeniesienie podległości Biura Spraw Wewnętrznych z Komendy Głównej Policji do Ministerstwa, przy jednoczesnym rozszerzeniu uprawnień na wszystkie służby mundurowe podległe ministrowi. Ponadto minister miał uzyskać możliwość nadzorowania działań operacyjnych i wglądu w gromadzone dokumenty przez służby mundurowe. Minister miał również uzyskać kompetencje z zakresu planowania i kierowania strategicznego, które miały być przekazane w wyniku reformy Komendy Głównej Policji. Urząd ten miał wypełniać funkcje sztabu Komendanta Głównego. W tym miejscu należy podkreślić, że jest to propozycja, która wcześniej już była publikowana w programach politycznych PiS. Kolejną inicjatywą było wzmocnienie roli wojewody, który miał posiadać wpływ na decyzję powoływania Komendanta Wojewódzkiego, jak i Komendantów Miejskich i Powiatowych. Jednocześnie, poprzez utworzenie Wydziałów ds. Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego postulowano rozszerzenie kompetencji wojewody w obszarze nadzoru i kontroli wobec Komendanta Wojewódzkiego Policji; natomiast likwidację posterunków Policji i koncepcji „zwijania państwa” przeprowadzaną przez rząd PO–PSL w programie PiS oceniono zdecydowanie krytycznie. Kierując się potrzebą zapewniania bezpieczeństwa publicznego, PiS zaproponował odtwarzanie posterunków i komisariatów Policji. Zamierzał do tego zaangażować jednostki samorządu terytorialnego, gdzie po konsultacjach zostały określone lokalizacje nowych jednostek Policji. Powracając do reformy Komendy Głównej Policji – zaplanowano wyłączenie z jej struktur Centralnego Biura Śledczego i ustanowienie, jako osobnej jednostki. Ostatnim, nowym elementem proponowanej reformy było przekazanie Policji kompetencji Inspekcji Transportu Drogowego i utworzenie Służby Kontroli Drogowej. Efektem tej koncepcji było skoncentrowanie w rękach Policji kontroli nad systemem fotoradarów oraz uniknięcie dublowania zadań z zakresu przestrzegania bezpieczeństwa i porządku na drogach.

Prawo i Sprawiedliwość jako główną przyczynę słabości Policji upatrywało w układzie generalsko-pułkownikowskim osób wywodzących się z czasów Służby Bezpieczeństwa. Grupa ta objęła kluczowe stanowiska w polskiej Policji i miała znaczący wpływ na jej działanie. W 2005 r. PiS postulował dokonanie zmiany pokoleniowej na poziomie osób kierujących w Policji⁹. Jedną z deklaracji, która miała zmienić ten stan rzeczy była idea obsadzenia stanowiska

⁹ <https://piotrbabinetz.pl/pdf/programpis2005.pdf> [dostęp: 18.06.2019].

Komendanta Głównego osobą spoza struktur, ale pochodzącą z służb mundurowych. PiS postawił w swym programie na rozwój zawodowy młodych funkcjonariuszy, z około 20-letnim stażem i z profesjonalnym przygotowaniem – opierając swą tezę na awansowaniu funkcjonariuszy spoza „koteryjnych układów”. Ponadto, podczas reformy Komendy Głównej Policji, zaplanowano przegląd kadrowy mający na celu przeprowadzenie procesu ucywilniania etatów. Pozyskane etaty zostały skierowane do jednostek liniowych, by jak najwięcej funkcjonariuszy patroloowało polskie ulice. Résumé części programu poświęconego Policji to wzmocnienie Centralnego Biura Śledczego, celem uniknięcia infiltracji przez grupy przestępcze i ingerencji ze strony polityków.

Program z 2007 r. w sposób oszczędny poruszał kwestie związane z kadrą, potwierdził jedynie przeprowadzenie gruntownego przeglądu kadr.

Program polityczny PiS z 2009 r. obejmował m.in. opis osiągnięć rządów w latach 2005–2007 w zakresie bezpieczeństwa publicznego i zmian wprowadzonych w Policji. Dostrzeżono kwestię wzmocnienia funkcji prewencyjnej w Policji, przy ścisłej współpracy z lokalnymi społecznościami. Nową inicjatywą, jaka pojawiła się w manifestie, była propozycja wzmocnienia roli dzielnicowego – poprawie miały ulec warunki pełnienia służby, miała wzrosnąć jego pozycja w hierarchii służbowej wraz z uposażeniem oraz ma on pozyskać odpowiednie instrumenty do realizacji wyznaczonych zadań. Ważnym narzędziem poprawy był proces rekrutacji kandydatów na to stanowisko. Prawo i Sprawiedliwość przedstawiło również kontynuację planów odsunięcia funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze, a wywodzących się z komunistycznych formacji bezpieczeństwa. Powtórzony został postulat przeprowadzenia reformy Komendy Głównej Policji z przeniesieniem zadań z zakresu planowania i kierowania strategicznego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Etaty, jakie zostały wygospodarowane ze zmian strukturalnych Komendy Głównej, zostały przesunięte do Centralnego Biura Śledczego celem zdecydowanego wzmocnienia kadrowego tej elitarnej formacji.

Program wyborczy PiS z 2011 r.¹⁰ koncentrował się na rozwoju służby prewencyjnej, której miejsce jest przy obywatelu i bliskiej współpracy ze społecznościami lokalnymi. Dzielnicowy to fundament realizacji tego celu w polityce kadrowej Policji. Powtórzone zostały deklaracje odnośnie roli, rekrutacji, awansu finansowego, jak i wyposażenia w narzędzia konieczne do efektywnego pełnienia tej funkcji. Uwzględniając fakt „przywrócenia” funkcjonariuszy

¹⁰ <https://www.piotrbabinetz.pl/pdf/programpis2011.pdf> [dostęp: 18.06.2019].

odsuniętych w latach 2005–2007, podtrzymany zostaje kierunek kontynuowania przeglądu kadrowego celem odsunięcia ze stanowisk kierowniczych osób służących w czasach służby bezpieczeństwa. Poza przeglądem Prawo i Sprawiedliwość deklarowało opracowanie merytorycznych, przejrzystych procedur doboru kadrowego i rozwoju zawodowego. Została przedstawiona koncepcja, iż stanowiska kierownicze w Policji będą obejmować funkcjonariusze, którzy zostali zrekrutowani po 1989 r. Jako kontynuację możliwości rozwoju zawodowego funkcjonariuszy przedstawiono nadal proces reorganizacji Komendy Głównej Policji polegający na przeniesieniu odzyskanych etatów do Centralnego Biura Śledczego.

Obszar zmian prawnych

Prawo i Sprawiedliwość w preambule do części dotyczącej zagadnień funkcjonowania Kodeksu karnego w programie wyborczym z 2005 r. przedstawił plany zmian, które zostały opracowane przez Lecha Kaczyńskiego. Celem proponowanych zmian była skuteczna walka z przestępczością oraz ochrona ofiar przestępstw. Wysokie ryzyko surowej kary miało efektywnie odstraszać zarówno drobnych złodziejasków, jak i groźnych bandytów, a ci, których to nie powstrzyma, będą długotrwale izolowani. Program obejmował również usprawnienie pracy wymiaru sprawiedliwości, m.in. poprzez wprowadzenie 24-godzinnych sądów rozpatrujących sprawy w postępowaniu przyspieszonym. Program zakładał również, że przestępstwa zgłaszane przez obywateli nie mogą być bagatelizowane. Środkiem do realizacji tego postulatu miała być reforma działalności Policji – zwiększenie liczby policjantów patrolujących ulice oraz mechanizmy bezpośredniego współdziałania z Policją obywateli i organizacji społecznych¹¹.

Kodeks karny funkcjonujący w owym czasie w ocenie Prawa i Sprawiedliwości pozwalał na orzekanie kar zbyt niskich, kłócących się z elementarnym poczuciem sprawiedliwości. Dlatego według programu tej partii kary winny być sprawiedliwe – czyli proporcjonalne do stopnia winy sprawcy, dotkliwe – by odstraszały od popełniania przestępstw i skutecznie izolujące najgroźniejszych przestępców stwarzających szczególnie duże zagrożenie dla obywateli.

W obszarze prawa karnego PiS postulował w pierwszej kolejności obronę praw ofiar. W kręgu szczególnego zainteresowania była także przestępczość

¹¹ <https://piotrabinet.pl/pdf/programpis2005.pdf> [dostęp: 18.06.2019].

nieletnich, dlatego w programie wyborczym proponowano zaostrzenie kar dla nieletnich (po ukończeniu 15. roku życia), którzy popełnili ponownie przestępstwo (gwałt, rozbój czy zabójstwo) oraz wnosili o odpowiedzialność za te czyny, jak obywatele dorośli. Kara pozbawienia wolności, po zmianach proponowanych w programie wyborczym z 2015 r. miała wynosić 25 lat, zamiast funkcjonujących od 1 miesiąca do 15 lat i karze 25 lat będącą sankcją wyjątkową. Krytyce Prawa i Sprawiedliwości podlegała tzw. kara łączna, która mogła prowadzić do sytuacji, iż skazany na przykład na 15 lat więzienia za każde z dwóch popełnionych przestępstw, otrzymuje karę łączną 15 lat więzienia, więc faktycznie za jeden z czynów pozostaje bezkarny. Według zapisów programowych Prawa i Sprawiedliwości, wobec niektórych sprawców z użyciem przemocy jedynie długotrwała izolacja zapewnia wystarczającą ochronę społeczeństwa – stąd zamierzał wprowadzić karę bezwzględnego dożywocia bez możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia i bez prawa do przepustek. Natomiast nielegalnie zbite fortuny przez przestępców zorganizowanych grup przestępczych oraz gospodarczych aferzystów, poprzez zmiany w prawie miały podlegać konfiskacje na rzecz skarbu państwa – a pozyskane środki finansowe przeznaczone dla najbardziej potrzebujących, praworządnych obywateli. Z postulatów programowych wynika, że na największe potępienie zasługiwała recydywa, dlatego też PIS zamierzał podnieść dolne granice kar. Warunkowe przedterminowe zwolnienie, po zmianach mogło nastąpić po odbyciu 2/3 kary, a nie jak dotychczas po 1/2 czasookresu kary, – przy czym sąd będzie brał pod uwagę, czy czas spędzony za kratami był wystarczająco dolegliwy dla sprawcy czy cele kary zostały osiągnięte oraz czy sprawca nie stanowi już zagrożenia dla społeczeństwa. Program wyborczy przewidywał również zmiany w prawie dotyczącym obrony koniecznej. PIS deklarował rozszerzenie listy przesłanek skutkujących wyłączeniem odpowiedzialności karnej przy przekroczeniu jej granic.

Prawo i Sprawiedliwość postulowało również zaostrzenie przepisów Kodeksu karnego dotyczących prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwym. Program wyborczy proponował nowelizację ustawy, która umożliwiłaby uznanie czynu polegającego na prowadzeniu pojazdu przez osobę, u której zawartość alkoholu we krwi przekroczyła 1,5 promila lub spowodowanie w stanie nietrzeźwym ciężkiego wypadku, za przestępstwo kwalifikowane, połączone z konfiskatą pojazdu. Kolejny postulat programowy obejmował uchwalenie ustawy o ochronie spokoju obywateli, wprowadzającej dotkliwie i niezwłocz-

nie egzekwowane kary za zachowania aspołeczne, traktowane wg PiS dotąd bardzo pobłażliwie, a stwarzające wielkie dolegliwości dla obywateli, takie jak naruszanie spokoju i porządku publicznego, ciszy nocnej czy obyczajności. Narzędziem realizacji tych przedsięwzięć miał być program spokojny dom, zawierający zbiór projektów ustaw wzmacniających samorząd i władze państwowe w podejmowanej przez nie walce z dolegliwymi społecznie przestępstwami i wykroczeniami. Podstawowe punkty programu zakładały – zaostrzenie Kodeksu wykroczeń poprzez między innymi obniżenie wieku odpowiedzialności karnej i administracyjnej, karę konfiskaty mienia pochodzącego z wykroczenia, uproszczenie i przyspieszenie postępowania, zaostrzenie przepisów ustawy antyalkoholowej i Kodeksu karnego oraz stworzenie podstaw prawnych do skutecznej reakcji wobec osób naruszających ciszę nocną czy zasady obyczajowości publicznej. W życiu gospodarczym i publicznym program Prawa i Sprawiedliwości postuluje lustrowanie przez urzędy skarbowe, policję, a także – po jego powołaniu – Urząd Antykorupcyjny osób pozostających w zakresie zainteresowania organów ścigania, w tym mających związki ze światem mafijnej, zorganizowanej przestępczości, które ma na celu ustalenie czy ich majątek nie powstał w wyniku działalności przestępczej. W obszarze walki z narkomanią, PiS w swym programie wyborczym opowiada się za utrzymaniem zapisów o karalności za posiadanie niewielkiej ilości narkotyków, co umożliwia państwu skuteczną walkę z zorganizowaną sprzedażą¹².

Po utracie władzy i przed wcześniejszymi wyborami Prawo i Sprawiedliwość publikuje w 2007 r. swój znowelizowany program wyborczy. Pokazuje wyborcom, co przeprowadzone zostało w dwóch latach zarządzanych przez koalicję PiS–LPR–Samoobronę. Do sukcesów w obszarze prawa zalicza powołanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego, spadek przestępstw kryminalnych o 18%, wprowadzenie sądów 24-godzinnych – wskazuje, że system szybkich sądów uprościł do minimum tryb rozpatrywania spraw dotyczących przestępstw o drobnej i średniej wadze, w tym o charakterze chuligańskim.

W obszarze proponowanych zmian z 2005 r. program wyborczy 2007 r. przewidywał nowelizację Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń zgodnie z zasadą „zero tolerancji” dla przestępców, zamierzał wprowadzić nową konstytucję na miarę wyzwań XXI w., zaostrzyć kary za przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz te z użyciem przemocy, przestępstwa terrorystyczne

¹² Ibidem.

i przestępstwa przeciwko rodzinie. Zamierzał również uchwalić ustawę o majątkowej lustracji polityków¹³.

Nowoczesna, solidarna, bezpieczna Polska z 2009 r. – to program wyborczy, który obejmował rozdział poświęcony bezpiecznej Polsce w wizji Prawa i Sprawiedliwości. Była to wizja kraju, w którym obowiązuje „zero tolerancji” wobec łamania prawa, a sądy działają sprawnie i wydają sprawiedliwe wyroki. To kraj, który ma godne miejsce we wspólnocie państw dzięki podporządkowanej interesowi narodowemu polityce oraz nowoczesnej armii.

Deklaracja PiS w planowanych zmianach prawa karnego była klarowna – bezprawne naruszenia, nawet stosunkowo drobne, dóbr obywateli będą spotykać się ze stanowczą i niezwłoczną karą. Wykrywanie wszelkich postaci korupcji, przykładowe karanie uczestników tego procederu i odsuwanie ich od odpowiedzialnych funkcji. Program wyborczy obejmował przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym, takim jak przebywanie małoletnich w porze nocnej w niebezpiecznych miejscach publicznych bez pieczy dorosłych. Zamierzał utworzyć Fundusz Pomocy Ofiarom Przestępstw, wzmocnić ochronę osób narażonych na przemoc domową, doprowadzić do zaostrzenia odpowiedzialności karnej i usprawnienia procedury przepadku przedmiotów pochodzących z przestępstwa. Wśród postulatów programowych w obszarze prawa karnego znajdował się plan rozszerzenia działań państwa w obszarze niebezpiecznych przestępstw seksualnych. Przestępcy ci mieli zostać ujawniani publicznie oraz poddawani działaniom medycznym zmniejszającym zagrożenie. Finalnie w swym programie wyborczym PiS deklarował usprawnienie systemu wykonywania kar.

Program wyborczy z 2011 r. poddaje ocenie realizacji wdrożonych przez Prawo i Sprawiedliwość rozwiązań w czasie kadencji lat 2005–2007. I ponownie deklarował zmiany i ulepszenia już funkcjonujących zmian w prawie karnym.

Program Wyborczy Prawa i Sprawiedliwości z 2014 r. przyniósł inną, uzupełnioną konstrukcję deklaracji w obrębie prawa. Przedstawił w nim plany, co do usprawnień samego procesu legislacji w Polsce, założenia z programu wyborczego 2005 r. pozostają niezmiennione. Usprawnienie procesu legislacji objęło deregulację w aspekcie wewnętrznym i europejskim. Polska przestrzeń prawna została oceniona jako zbyt „zabudowana” i nieprzejrzysta.

¹³ http://www.marketingwpolityce.zgora.pl/kampaniewyborcze/kampania2011pl/pis/program_pis.pdf [dostęp: 18.06.2019].

Konkluzje

Policja w zaproponowanych zmianach programów wyborczych Prawa i Sprawiedliwości to formacja odpowiedzialna za bezpieczeństwo w szerokim ujęciu, zwalczająca przestępstwa oraz prowadząca działania w obszarze ochrony praw obywateli. Postulaty wyborcze, częściowo dziś wdrożone w obszarach organizacyjno-kadrowych i w obszarze prawa, mają charakter centralistyczny, który w konsekwencji miał doprowadzić do zarządzania formacją Policji ze szczebla centralnego. Szczebel ministerialny winien pełnić rolę stratega, nadającego misję, wizję i strategię zmian. Poziom zarządczy winien spoczywać na Komendancie Głównym i na kolejnych szczeblach organizacyjnych Policji. Policja bliżej obywatela to kierunek współpracy pomiędzy Policją a społeczeństwem. Opisywane założenia zmian w Policji nie uwzględniają bardzo ważnego aspektu – inwestycji w technologie. Aby sprostać wymaganiom w obszarze cyberprzestępczości polska Policja musi być wyposażona w najnowsze technologie, sprostać wymaganiom czasów i być krok przed światem przestępczym. Zmiana wizerunku i budowanie autorytetu policjanta to obecnie konieczność, a nie opcja w kierunkach zmian. Jako formacja z mocy ustawy apolityczna, przede wszystkim merytoryczna, ukierunkowana na rozwój swoich kadr, z opisaną, klarowną procedurą awansu. Policja jest bardzo hierarchiczną instytucją, co nie zmienia faktu, iż wartością jej jest personel. Jedynym kryterium oceny policjanta winna być jego strona merytoryczna oraz jakość i wyniki pracy. Biuro Spraw Wewnętrznych, jako komórka kontroli wewnętrznej, obecnie nadal jest usytuowana w zależności służbowej w strukturze Komendanta Głównego Policji. Decyzja o utworzeniu komórki Nadzoru Bezpieczeństwa Wewnętrznego podległej Ministrowi MSWiA, bowiem stanowi przeciwwagę do jednowładztwa BSW. Reasumując, Policja to misja bezpiecznego państwa z wartościowym, merytorycznym personelem, wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt, pracująca w ramach przejrzystego prawa, z pozycją społeczną zarówno w dziedzinie autorytetu, jak i wartości materialnych.

Bibliografia

<https://piotrabinetz.pl/pdf/programpis2005.pdf>.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezpiecze%C5%84stwo_narodowe.

http://old.pis.org.pl/bip/download.php?f=progam_pis_2007.pdf.
http://old.pis.org.pl/download.php?g=mmedia&f=program_pis_2009.pdf.
http://www.marketingwpolityce.zgora.pl/kampaniewyborcze/kampania-2011pl/pis/program_pis.pdf.
Marszałek-Kawa J., Plecka D., *Leksykon wiedzy politologicznej*, Toruń 2018.
Program PIS 2014, <http://pis.org.pl/dokumenty>.
Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., Dz.U. 1990, nr 30, poz. 179.

SUMMARY

Internal security is one of the key aspects of state functioning. In the current legal system Police is one of the most important institutions responsible for producing security within the state. The definition of security constantly evolves, as well as social structures and threats. Therefore, the rulers should react accordingly to these changes and introduce necessary changes and reforms of institutions that produce security within the society. The article presents an analysis of the ideas of modification aimed at improving Police's effectiveness proposed in various political programmes of Prawo i Sprawiedliwość. To systematize them, they are described in respective areas of organizational, staff and legal changes.

Keywords: Police, Police reforms, Law and Justice